Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Directie Juridische Zaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
2020-0000108456

Uw brieven (kenmerk)
4 mei 2020 en 14 mei 2020

Bijlage:
A: Wob-gronden

B: Documenten

Datum	23 juni 2020
Betreft	Besluit op uw Wob-verzoeken inzake munt 75 jaar vrijheid

Geachte

In uw e-mail van 4 mei 2020 heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) verzocht om openbaarmaking van de adviesrapporten inzake de uit te geven munten '75 jaar vrijheid'.

Uit praktische overwegingen is ervoor gekozen om uw aanvullende Wob-verzoek van 14 mei 2020, waarin u heeft verzocht om openbaarmaking van de presentaties van mevrouw Van Warmerdam inzake de munt 75 jaar vrijheid ook in dit besluit af te handelen.

Naar aanleiding van uw verzoek is er telefonisch contact met u opgenomen en is er afgesproken om het eerste verzoek te beperken tot het advies van de Muntadviescommissie. Het technisch advies van de Koninklijke Nederlandse Munt is om die reden niet in het besluit meegenomen.

De ontvangst van uw verzoeken heb ik u bevestigd bij brieven van 12 mei en 20 mei 2020, in verband met de maatregelen rondom COVID-19 verstuurd per e-mail, met kenmerken 2020-0000090982 en 2020-0000096910. In deze brieven is tevens de beslistermijn van uw verzoeken verdaagd.

Besluit
Ik besluit de door u gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar te maken. Ik licht mijn besluit hieronder toe.

Inventarisatie documenten
Op basis van uw verzoek zijn 3 documenten aangetroffen. Dit betreft:

- Advies van de Muntadviescommissie betreffende het ontwerp '75 jaar bevrijding bijzondere munt'
- Presentatietekst van mevrouw Van Warmerdam inzake de munt 75 jaar vrijheid.
- Presentatieontwerpen van mevrouw Van Warmerdam inzake de munt 75 jaar vrijheid.

Derde-belanghebbenden
Bij de openbaarmaking van diverse documenten spelen de belangen van derden een rol. Deze derde-belanghebbenden zijn vooraf gevraagd om hun mening te geven over de openbaarmaking hiervan. De derde-belanghebbenden gaven aan geen bezwaren te hebben tegen openbaarmaking van de documenten.

Wettelijk kader
Uw verzoek om informatie is beoordeeld op grond van de Wob. Voor de relevante bepalingen verwijs ik u naar bijlage A.

Het recht op openbaarmaking dient het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Er wordt niet gekeken naar het specifieke belang van de verzoeker.

Openbaarmaking in de zin van de Wob betekent openbaarmaking voor iedereen. In dat licht vindt de afweging dan ook plaats. Hierbij wordt getoetst aan de artikelen 10 en 11 van de Wob waarin is aangegeven in welke gevallen openbaarmaking kan of moet worden geweigerd. Voorts kan het bestuursorgaan besluiten om op grond van de uitzonderingsgronden genoemd in de artikelen 10 en 11 van de Wob (zie bijlage A) of op grond van eventuele bijzondere openbaarmakingsregimes documenten (gedeeltelijk) niet openbaar te maken.

Motivering
De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob)
In diverse documenten staan persoonsgegevens. Dit zijn gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen van de kunstenaars waarvan het ontwerp niet tot munt is uitgevoerd. Ik weeg het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zwaarder dan het belang van openbaarmaking. Deze informatie maak ik dus niet openbaar.
Waar het gaat om de persoonsgegevens van ambtenaren in de documenten merk ik het volgende op. Indien het gaat om namen van medewerkers die niet wegens hun functie in de openbaarheid treden, weegt het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de desbetreffende ambtenaar zwaarder dan het algemeen belang van openbaarheid. Deze persoonsgegevens maak ik dus niet openbaar. Waar van toepassing heb ik deze persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van 10.2.e.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling (artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob)
Openbaarmaking van informatie blijft achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van belanghebbenden bij die informatie. Om die reden heb ik de niet-uitgevoerde muntontwerpen onleesbaar gemaakt. Openbaarmaking van de betreffende ontwerpen zou onevenredig nadelig zijn voor zowel de betrokken ontwerpers als voor de Staat. Ik acht de inbreuk op het auteursrecht van de ontwerpers onevenredig benadelend voor de ontwerpers, aangezien het auteursrecht van de ontwerpen bij de ontwerpers berust en zij deze ontwerpen in beslotenheid met de Muntadviescommissie hebben gedeeld en er niet van uit hoefden te gaan dat deze openbaar gemaakt zouden worden, juist omdat expliciet is afgesproken dat het auteursrecht van de niet-gekozen ontwerpen bij de ontwerpers blijft. Voor de Staat is het openbaar maken van de ontwerpen onevenredig nadelig omdat het aannemelijk is dat ontwerpers in de toekomst niet meer hun ontwerpen met de Staat willen delen als het risico bestaat dat deze openbaar worden gemaakt.

Ik maak deze informatie dus niet openbaar. Waar van toepassing heb ik deze informatie onleesbaar gemaakt onder vermelding van: 10.2.g.

Wijze van openbaarmaking
De documenten stuur ik met dit besluit in kopie mee.

Plaatsing op internet
De stukken worden met een geanonimiseerde versie van dit besluit voor eenieder kenbaar gemaakt op www.rijksoverheid.nl.

Afschrift aan belanghebbenden
Een afschrift van dit besluit zend ik aan belanghebbenden.

Hoogachtend,

De minister van Financiën,
namens deze,

mr. M.S. Bogtstra
De directeur Juridische Zaken

Deze brief is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Op grond van die wet kunt u tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de minister van Financiën, ter attentie van de Directie Juridische Zaken, Postbus 20201, 2500 EE Den Haag. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en dient ten minste het volgende te bevatten:
a. naam en adres van de indiener;
b. de dagtekening;
c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar zich richt;
d. een opgave van de redenen waarom u zich met het besluit niet kunt verenigen.

Bijlage A

Artikel 10 van de Wob luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
   a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
   b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
   c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
   d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
   a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
   b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
   c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
   d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
   e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
   f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
   g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voor zover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

(...)

Artikel 11 van de Wob luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

9 januari 2020

Advies van de Muntadviescommissie betreffende het ontwerp van een bijzondere 5 en 10 euromunt "75 jaar bevrijding van Nederland"

Inleiding

Op grond van artikel 2 van het instellingsbesluit Muntadviescommissie 2018 heeft de commissie tot taak de Staatssecretaris van Financiën te adviseren over de keuze van de beeldenaars voor bijzondere munten en herdenkingsmunten.
De commissie is als volgt samengesteld: Lex Pott (ontwerper), Stani Michiels (architect en beeldend kunstenaar), Els van Odijk (oud directeur Rijksakademie van beeldende kunsten) en Martin Bloemendal (numismaat), 10.2.e (plaatsvervangend voorzitter, ministerie van Financiën) en 10.2.e (secretaris, De Nederlandsche Bank).

Werkwijze bij de voorbereiding

Voor het muntontwerp zijn 3 ontwerpers benaderd die al eerder een muntontwerp hebben gemaakt. De deelnemers is gevraagd een ontwerp in te leveren dat een goede indruk geeft van het te verwachten resultaat, zowel wat betreft de beeltenissen als de technische uitvoering (er werd geen 'schetsontwerp' verwacht). Alhoewel de inzendtermijn kort was voldeden alle ontwerpen aan deze eis.

Beoordeling van de ontwerpen

Op 8 januari 2020 heeft de Muntadviescommissie de ontwerpen beoordeeld op grond van het beschikbare materiaal en de toelichting van de ontwerper, en op basis van het advies van de producent (Koninklijke Nederlandse Munt) betreffende technische haalbaarheid van het ontwerp.

Marijke van Warmerdam



De kunstenares heeft de wimpel gekozen als beeld dat bij de feestelijke sfeer van bevrijding past. Het getal 75 is met zwierige wimpels weergegeven. De gekozen vormgeving op de keerzijde zorgt ervoor dat het thema "75 jaar vrijheid" in een keer duidelijk is. Er is gekozen voor de term "vrijheid" omdat dit actueel en meer van nu is. Het Portret van Koning Willem-Alexander wordt gevormd door een zelfde type wimpel als op de keerzijde.

Oordeel van de commissie.

De commissie vindt het een goed en helder ontwerp. Het is plastisch en ruimtelijk, en heeft harmonie en verbinding. Het ontwerp is tot de essentie gereduceerd, niets kan weggelaten worden. De artistieke taal van de kunstenares vind je terug in haar ontwerp voor deze munt. Het is in een keer duidelijk wat het onderwerp van deze munt is en het ontwerp blijft ook helder op het formaat van de kleinste munt (22,5 mm). Het gebruik van het woord vrijheid is een mooie keuze aangezien vrijheid gezien kan worden als het blijvende gevolg van bevrijding. De munt heeft een positieve, vrolijke en vrije uitstraling.

10.2.e

10.2.g.

Het ontwerp van deze munt is visueel gelaagd. De kunstenaar werkt graag met suggestieve beelden of optische illusies die uitnodigen tot het lenigen van de geest. Er is voor de keerzijde een beeld gebruikt van een uitbundige menigte, en dit verbeeldt het geluk, de opluchting en saamhorigheid van mensen. Dit beeld is daardoor historisch en actueel. De restvorm in het midden laat de Nederlandse leeuw zien. Voor de voorzijde vormen wapperende vlaggen het portret van Koning Willem Alexander.

Oordeel van de commissie.
Het beeld van juichende mensen die de Nederlandse leeuw vormen is prachtig gevonden. Conceptueel hebben beide zijden van de munt een zeer sterke samenhang. Dit ontwerp stimuleert de verbeelding, en dit is een kracht van dit ontwerp. De gebruikte symbolen belichten zowel de herdenking als de viering van bevrijding. Vraag is of de complexe gelaagdheid op het kleinere muntformaat herkend wordt. Het ontwerp heeft een mooie gelaagdheid en is vindingrijk.

10.2.e

10.2.g.

De ontwerpster heeft voor een grafische benadering gekozen, met tekst als beeld. Vrij zijn is de essentie van het vieren van bevrijding. De letters van het woord VRIJ op de keerzijde kiezen ieder hun eigen plek, want we zijn vrij. Het ontwerp heeft zo een heldere en directe boodschap die actueel is en ook kan aanspreken bij jonge mensen. De jaartallen zijn omgedraaid om de actualiteit te benadrukken en 2020 minus 1945 is 75.

Oordeel van de commissie.
Het ontwerp is een mooie en authentieke benadering van het thema. Vorm en inhoud worden tot één geheel gesmeed. Vooral de keerzijde is zeer krachtig. De commissie vindt de vrijheid die genomen is in de weergave van de jaartallen heel passend, en ziet dat de munt aan kan sluiten bij jongere generaties en vrijheid. Wat betreft de voorzijde heeft de

producent bedenkingen bij het grote matte oppervlak rondom het portret van de Koning. Beschadigingen zijn hier snel zichtbaar. Dit zou kunnen worden opgelost door het portret groter te maken. De leesbaarheid van de kleine letters zou verbeterd moeten worden in een finaal ontwerp. Een munt met een geheel eigen benadering en veel kwaliteit.

Conclusie en advies

De commissie is van oordeel dat het ontwerp van Marijke van Warmerdam het meest geschikt is voor deze munt. Het is een mooi ontwerp dat veel aan de verbeelding overlaat. Het heeft een grote zeggingskracht op een klein formaat, en het handschrift van de kunstenares vinden we terug in het uiterlijk van de munt. Wel moet de stapelrand iets breder worden uitgevoerd en moet in samenwerking met de producent gekeken worden naar de optimale mattering van de wimpel. De Commissie adviseert om de bijzondere munt "75 jaar bevrijding van Nederland" te laten uitvoeren naar het ontwerp van Marijke van Warmerdam.

75 jaar vrijheid in Nederland

In 2019 en 2020 herdenken we het einde van de Tweede Wereldoorlog en het feit dat Nederland 75 jaar geleden is bevrijd. We vieren dat we sindsdien in vrijheid leven.

Voor de munt ter gelegenheid van 75 jaar bevrijding heb ik gezocht naar een beeld dat bij de feestelijke sfeer hiervan past in plaats van naar een symbool dat vrijheid uit zou moeten drukken. Bevrijd, vrolijk, blij, juichen, de vlag uit, slingers, vlag en wimpel…. Dat zijn de woorden die het eerste in mij opkwamen.

Wimpels kan men als een Nederlands fenomeen beschouwen. De wapperende wimpel begint haar historie bij de start van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. In de beginperiode van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden zocht men een toevlucht in politieke stabiliteit en nationale iconen, en een oranje gekleurde wimpel was een voor iedereen aanvaardbaar en betaalbaar middel om dit aan te tonen.

Op de munt zien we ‘75’ in de vorm van een zwierige wimpel. De wimpel is afgebeeld in reliëf en heeft een zichtbare voor- en achterkant, respectievelijk glanzend en mat, hetgeen diepte suggereert. De tekst op de muntzijde zorgt ervoor dat ’75 jaar vrijheid’ in één keer als een leus te lezen is. Het jaar van uitgifte en de nominale waarde evenals de tekens van de muntmeester en het munthuis zijn daar geplaatst waar ze goed tot hun recht komen.

Het portret van Koning Willem-Alexander op de voorzijde wordt gevormd door eenzelfde type wimpel als die van de keerzijde. Ook hier is voor de plaatsing van de typografie gezocht naar de ruimte in het beeld, zodat een eenheid tussen tekst en beeld en tussen de twee zijden van de munt wordt bereikt.

Het fond van de munt wordt glanzend gepolijst. Het lint komt in zijn geheel verhoogd te liggen. De ‘voorkant’ van het lint wordt zo glanzend mogelijk en de ‘achterkant’ van het lint wordt extra mat middels een fijne reliëf structuur.

De munt is een klein rond oppervlak waarin ik heb geprobeerd de nodige diepte en dynamiek aan te brengen.

Marijke van Warmerdam

december 2019


Willem-Alexander
Koning der Nederlanden
2020
5 €
vrijheid
jaar


Willem-Alexander
Koning der Nederlanden


2020
5 €
vrijheid
jaar


Willem-Alexander
Koning der Nederlanden
2020
5 €
vrijheid
jaar


Willem-Alexander
Koning der Nederlanden


2020
5
jaar
vrijheid
10 €


Willem-Alexander
Koning der Nederlanden

2020
5
jaar
vrijheid
10 €


Willem-Alexander
Koning der Nederlanden


2020
vrijheid
jaar
5 €


Willem-Alexander
Koning der Nederlanden


2020
vrijheid
jaar
5 €


Willem-Alexander
Koning der Nederlanden


2020
vrijheid
jaar
10 €